

Основно училище "Панайот Волов", Пловдив
ул. "Дилянка" № 29, тел. 032/940 602; 952 809
E-mail: office@volov.net

УТВЪРДИЛ:

М. КРАНТОВ, ДИРЕКТОР

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО НА УЧЕНИЦИТЕ В ЗАДЪЛЖИТЕЛНА УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ

Програмата е създадена на основание чл.263, ал.1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Преждевременното напускане на училище е явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план. Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието, с личностното и професионалното развитие на децата и младите хора в България. Необходими са мерки, насочени към осигуряване на: успешен преход между различните степени на образование, гъвкави и успешни възможности за преждеременно напусналите да продължат обучението си в системата на училищното образование с цел придобиване на ключови компетентности, разнообразни форми на обучение, добра координация между институциите.

Настоящата програма е в съответствие с целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално-икономическото развитие.

1. Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на ОУ „Панайот Волов” – гр. Пловдив, за превенция на ранното напускане на образователната система са:

- Стратегия за намаляване на преждеременно напусналите образователната система (2013-2020)
- План за 2019-2020 за изпълнение на Стратегията за намаляване на преждеременно напусналите образователната система (2013-2020)
- Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етнически малцинства (2015-2020)
- План за действие по изпълнение на Стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етнически малцинства (2015-2020)
- Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014-2020)
- Национална стратегия за учене през целия живот за периода 2014-2020 година
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010-2020)
- Национална стратегия на Р България за интегриране на ромите (2012-2020)
- Конвенцията за борба срещу дискриминацията в областта на образованието
- Закон за предучилищното и училищно образование
- Наредба за приобщаващото образование
- Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване до 2020 г.
- Областни и общински стратегически мерки за превенция на отпадането

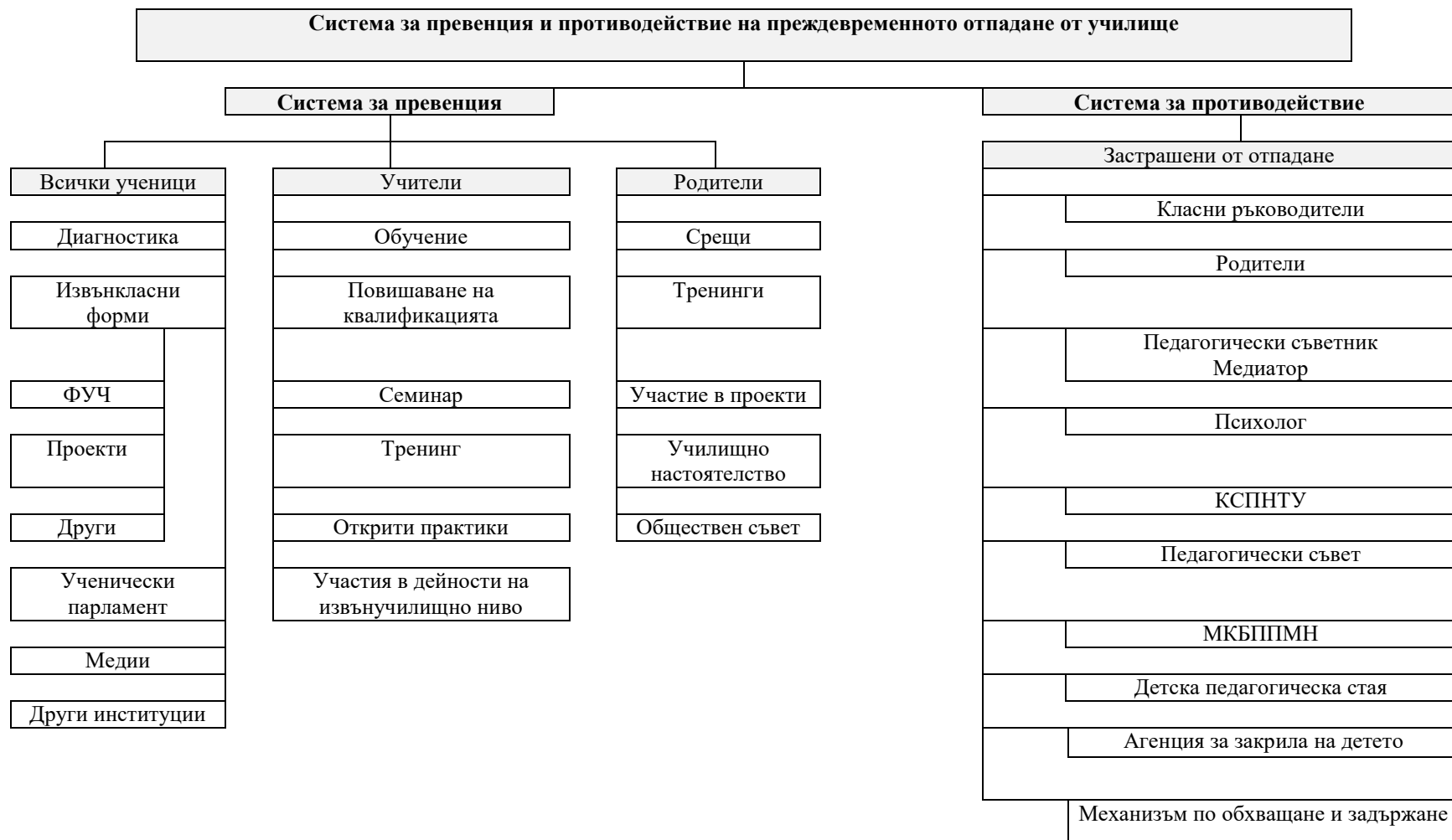
2. При изготвянето на програмата се отчитат:

- Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им.
- Сътрудничество в образователните институции за насърчаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност.
- Координираните мерки на всички нива.
- Проследяване на напредъка на ниво училище.
- Причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната

3. Направления на Програмата:

- Превенция на преждевременното напускане на училище в ОУ „Панайот Волов” чрез: анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система; идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях; плануване на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане.
- Интервенция срещу преждевременното напускане на училище чрез: повишаване участието и ангажираността на родителите; утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество; кариерно ориентиране и консултиране.
- Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище: създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждеременно напусналите я; популяризиране на възможностите за учене в клубове, библиотеки, читалища, младежки информационно-консултантски центрове, регионални и местни центрове; създаване на възможности за самостоятелно учене с цел признаване на резултати.

4. Система за превенция и противодействие на преждевременното отпадане от училище

Забележка: КСПНТУ – Координационен съвет за противодействие на насилието и тормоза в училище.

Механизмът съдейства за обхващането и задържането на учениците в училище, връщайки ги в него. Те се явяват като такива в риск, поради произтичащите от отсъствията им проблеми.

II. ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ПРОБЛЕМА

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са комплексни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическата колегия. Анализирайки проблема се констатира, че учениците са в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия, допускат неизвинени отсъствия. Имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане. Проблемът се идентифицира още в ПГ и в начален етап и нерешаването му води до задълбочаване в V-VII клас. В условията на обучение в мултикултурна среда, обучението на писмен и говорим книжовен български език е затруднено и някои ученици трудно или въобще не се поддават на ограмотяване. Това от своя страна се явява в известна степен (но не изцяло) предпоставка за последващо затруднено обучение и развитие в V клас и в следващите класове - една от причините проблемът с отпадащите и застрашените от отпадане ученици да е особено силно изразен при учениците от V до VII клас.

Анализът на работата по Програмата през 2019-2020 учебна година показва следното:

Групи ПГ – (брой деца)

Проект АПСПУО	Допълнителни занимания между ситуацияите
26	57

Начален етап – (брой ученици)

Подкрепа за успех - 1		Занимания по интереси	ЦДО	Допълнителни консултации	Подкрепа за успех - 2	Административна мярка
БЕЛ	Мат.					
36	12	52	100	36	45	46

Прогимназиален етап – (брой ученици)

Подкрепа за успех - 1			Занимания по интереси	ЦДО	Подкрепа за успех - 2	Административна мярка
БЕЛ	Математика	Други учебни предмети				
12	12	12	52	25	20	80

Общо за училището – (брой ученици)

Проектна дейност	Занимания по интереси	ЦДО	Допълнителни консултации и занимания	Административна мярка
149	104	125	93	126

За успешното изпълнение на Програмата и нейната обща цел е създадена подходяща подкрепяща среда. Част от тази среда са различните форми на работа, които се прилагат в работата с учениците: диференцирана работа в часовете по учебни предмети, консултации по график, ФУЧ, различни възпитателни и извънурочни дейности, кариерно развитие; работа с родителите; взаимодействие с училищно настоятелство, с обществен съвет; с институции и с НПО. През втория срок на учебната година до нейния край се осъществи дистанционен учебен процес - предизвикателство и за учители, и за учениците. В подкрепа на усвояването на учебния материал по БЕЛ и математика, изучаван през този период, се сформираха групи за допълнителна работа

Дейностите, осъществени от **психолога и педагогическия съветник** се описват в отчетната документация, която водят: дневник и протоколи. Работата им е насочена в две направления: **работа с родители и работа с ученици**, изразяваща се в консултирането им относно задължителността на образованието, проблемите с възрастовите особености на децата, задълженията и отговорностите на родителите, правилното общуване в семейството, последствията от отпадането от училище.

Причините за отпадане на учениците са: отписване поради заминаване в чужбина.

В резултат на приложените мерки в края на учебната година няма ученици с неоформен успех. Остават да повтарят 7. клас 19 ученици.

Анализът на проблема налага следните изводи:

1. Предприетите мерки водят до задоволителен резултат.
2. Не са използвани всички ресурси за привличането и задържането на учениците в училище.
3. Не са използвани всички ресурси, включени в графика на извънкласните дейности.
4. Не се използват всички възможни ефективни дейности, насочени към родителите.
5. Включване на родителите и учениците във всички форми на училищния живот.
6. Включване на учениците в извънкласни дейности с практическа насоченост.

III. SWAT АНАЛИЗ НА ПРОБЛЕМА „ОТПАДАЩИ УЧЕНИЦИ”

Силни страни	Възможности
Наличието на квалифицирани учители. Много добра материално-техническа база. Осигурено целодневно обучение на учениците от I до IV клас. Осигурена безплатна закуска на учениците от I до IV клас. Възможност за избор на подходящи форми ИУЧ, ФУЧ, дейности по проекти.	Осигуряване на атрактивност на УВП с помощта на външна подкрепяща среда (напр. музей, библиотека). Интерактивно обучение. Осигуряване на допълнителна подкрепа. Осъществяване на гражданско, здравно, професионално образование. Реинтеграция на отпаднали ученици и осигуряване на възможност за обучение в самостоятелна форма при навършване на 16 години. Квалификация на учителите на различни нива. Работа с родители и деца в риск. Дейности за активен училищен живот.
Слаби страни	Заплахи
Липса на заинтересованост от страна на родителите, неупражняване на родителски контрол. Наличието на много семейства с нисък социален статус.	Неизпълнимост на санкциите по отношение на неосъществяване на родителски контрол. Неефективност на наказанията на учениците.

IV. ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ

1. Социално - икономически: лошото качество на живот на определени социални слоеве; миграция на родителите; използване на детето, не посещаващо училище, като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участва в домакинската работа.).
2. Образователни: свързани са с трудности при усвояване на учебното съдържание и учебния материал, с недобро владение на български език, с липсващи навици за учебен труд, с отсъствие на мотивация за учене и активност.
3. Етнокултурни: образованието не е ценност, ниско образование на много от родителите, ангажиране на учениците с дейности въкъщи, ранни бракове.
4. Причини, свързани със здравния статус: често боледуване; прикриване от родителите на заболявания, затрудняващи обучението на детето им.
5. Личностно-психологическите качества на децата от ромски произход: недостатъчен или липсващ социален опит, липса на мотивация, липса на умение да вземат решение и да се самоорганизируют, негативни нагласи, неумение да се интегрират с училището като образователна институция; чувство за неуспех; неувереност в себе си.

Това налага и предприемането на мерки от цялата педагогическа колегия със съдействието на ръководството, за да се намали, а в последствие и да се ликвидира този болен проблем.

V. ОБЩА ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Обхват, задържане и интегриране на децата в задължителна училищна възраст в училище чрез активност и положителна нагласа към учебния процес.

VI. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

1. Намаляване на броя на отпадащите ученици и на незвинените отсъствия.
2. Изграждане на външна и вътрешна подкрепяща среда за превенция на отпадането в това число и подобряване на взаимоотношенията с институциите и родителите.
3. Превръщане на училището в място, в което всяко дете има поле за изява чрез: предлагане на разнообразни форми на ИУЧ, ФУЧ, на извънурочни занимания по интереси след проучване желанията на учениците.
4. Организиране на различни конкурси и училищни инициативи.
5. Участие в дейности на районно, общинско и национално ниво.
6. Максимално използване на системата за консултации.

7. Гарантиране на личната свобода и достойнство на децата.
8. Осигуряване на възможност за участие в училищния живот.
9. Осигуряване на възможност за срещи с представители на различни институции.
10. Използване на ученическия парламент и ученическите съвети за изграждане на позитивна учебна среда и превенция на агресията.

VII. МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО ОТ УЧИЛИЩЕ НА УЧЕНИЦИ В ЗАДЪЛЖИТЕЛНА УЧИЛИЩА ВЪЗРАСТ

1. Всеобхватност на дейностите: осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес.
2. Публичност и прозрачност на цялостната политика чрез интернет страницата на училището и партньорството с медиите, документиране на проблемните и рискови ситуации и добрите практики.
3. Обратна връзка с институции, родители, психолог, педагогически съветник, класни ръководители, ученици и учители.
4. Приемственост чрез съхраняване на традициите и недопускане да се забрави доброто старо, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на образователната институция.
5. Идентифициране на рисковите фактори: доклад анализи на психолог, педагогически съветник и класни ръководители.
6. Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина.
7. Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на изоставените деца, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“, при необходимост и прояви на противообществени прояви на тези деца – Детска педагогическа стая.
8. Оказване на социална помощ чрез дарения.
9. Мотивиране и приобщаване на децата чрез търсене на непрекъснати разширени срещи на ръководство, класни ръководители, психолог, педагогически съветник с родителите, мотивиране и приобщаване към училищната общност.
10. Осигуряване на непрекъснати форми за информираност на тийнейджърите за сексуалното им развитие, както и включването им в обучителни семинари и лекционни курсове, залягане в тематичните разпределения на актуални за младежкото развитие теми; осигуряване на възможност за продължаването на прекъснатите училище в самостоятелна форма на обучение.
11. Управление на информацията за преждевременно напусналите училище. Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/.
12. Координиране действията на класните ръководители с тези на психолога, педагогическия съветник и училищното ръководство.

13. Квалификация на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант.
14. Реализирането на конкретни дейности за постигане целите на училищната програма.
15. Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността.
16. Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.
17. Създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти.
18. Насочване на детето и ученика към занимания, съобразени с неговите потребности.
19. Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество).
20. Участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището.
21. Други дейности, определени с правилника за дейността на институцията.
22. Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на училище.
23. Поставяне на ученика в активна позиция по отношения на усвояването на нови знания и практическа приложимост на преподавания материал.
24. Превръщането на училището в приятно и желано място за учениците чрез използване на новаторски педагогически методи и форми за предаване, преподаване и научаване на учебни знания и осигуряване на подходяща интерактивна среда в нови модели на класни стаи и места за извънучебни занимания.
25. Извършване на ефективна диференцирана работа с учениците с намалена успеваемост.
26. Провеждане на анкета с тези ученици за установяване на проблема от психолога и педагогическия съветник.
27. Подготовка на учениците за продължаване на образованието чрез кариерно ориентиране съобразно техните интереси и възможности.
28. Привеждане дисциплината на учениците в съответствие с новите обществени реалности.
29. Изграждане на съдържателен и многообразен учебно-възпитателен процес. Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация у учениците чрез целенасочена образователно-възпитателна работа, свързана с училищни и извънучилищни мероприятия и дейности.
30. Извънкласни дейности за превенция на поведението при деца с риск от отпадане.
31. Провеждане на дискусии с ученици по предложените от тях теми, засягащи актуален проблем.
32. Възлагане на отговорни индивидуални задачи на учениците, за да се почувстват значими в собствените си очи и в очите на околните, за да се мотивират и успяват.
33. Дейности, насочени към гражданско образование.
34. Здравно образование.
35. Превантивна възпитателна работа на класните ръководители чрез интегриране на дейности с институции партньори.

36. Дейности на класния ръководител, насочени към активно социално поведение.
37. Активни ученически съвети
38. Спазване на Координационния механизъм за деца в риск.
39. Включване на местните власти и социалните партньори като равноправни участници в такъв координационен механизъм.
40. Формиране на екипи за разработване на дейностите по превенция от отпадане и залагането им в комплексната планираща и отчетна документация.
41. Поощрение на учениците.

Политиките и мерките, които ОУ „Панайот Волов” – гр. Пловдив, предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете. Те не се прилагат в пакет, а се подбират най-адекватните за всяко дете/ученик в зависимост от идентифицирания проблем.

Забележка: Настоящата програма е отворена за актуализация и подобрения.